

N:o 28.

Af herr **Fagerholm**, om ändrade bestämmelser angående vissa odlingslån.

Då 1883 års Riksdag beslöt bildandet af odlingslånefonden, bestämdes bland annat, att det högsta belopp, som derifrån finge till ett odlingsföretag anvisas, icke fick öfverstiga den beräknade kostnaden för vattenafledning och dikning. Dithörande odlingsarbete måste således utföras utan sådant lån och anledning till denna fordran var, att man, för att minska olägenheterna af den lånen åtföljande s. k. tysta förmånsrätten, ville att med statsunderstödet skulle följa en förhöjning i jordvärde, som öfversteg den på statsunderstödet beroende gravationen.

Till en början anvisades dock lån för afdikning af äfven sådan mark, som icke efter densammas utförande skulle omdanas till åker och der således odlingsarbete ej förekom, men genom Kongl. Maj:ts beslut i ett speciellt fall gillades till sist den mening, att odlingslånefonden var afsedd endast för sådana företag, som omfattade äfven egentligt odlingsarbete.

Genom 1895 års Riksdags beslut blef dock afgjordt, att fonden äfven finge användas till företag, som omfattade afdikning af förut till åker odlad mark eller som afsåge att förbättra eller vinna mark afsedd att framgent afbergas såsom äng, och med hvilka således odlingsarbete ej var förenadt. Men för att vid dessa företag minska olägenheterna af den tysta förmånsrätten tillades för dithörande låns begränsning den bestämmelsen utöfver den för alla odlingslån gällande, att lånebeloppet ej finge öfverstiga hälften af jordförbättringens uppskattade värde.

Sällan inträffar dock att ett odlingsföretag omfattar endast ett ego-slag; vanligast ingår deri mark som utgöres af flera sådana, såsom

förut odlad åker, ängs- och odlingsmark afsedd att omdanas till åker, förbättring eller vinst af äng, samt dessutom förbättring af tomter jemte skogs- och hagmark.

För sådana så att säga blandade företag saknas bestämda eller omedelbart tillämpliga föreskrifter om lånebeloppen, och det sätt, hvar på dithörande frågor nu afgöras, torde knappast anses vara lyckligt funnet. Man behandlar dem nemligen så som om de vore från hvarandra fristående företag, afseende det ena afdikning af åker, och afdikning eller vinst af äng, det andra afdikning och odling af odlingsmark o. s. v., ehuru torrlägningsarbetena i verkligheten icke kunna åtskiljas, och följden deraf har blifvit, att en och annan gång lånebeloppen blifvit lägre, än om begränsningen af lån för odlingsmarks afdikning och omdaning till åker varit likställd med begränsningen för andra odlingslån.

Vidhåller man, såsom lämpligt synes, den fordran, att lånebeloppet bör vara lägre än den påräknade förhöjningen i jordvärdet, synes den år 1895 införda begränsningen, om ock något modifierad, kunna och böra utsträckas till alla odlingslån. För det ändamål, hvarom här är fråga, torde dock i den värdeförhöjning, till hvilken hänsyn skall tagas, ej böra inräknas den, som belöper å jord, af hvilken åtminstone under lånets amortering förhöjd inkomst icke kan med visshet påräknas såsom värdeförhöjning, å tomter, hag- och skogsmark. Men under sådana förhållanden torde ock lånen kunna få uppgå till två tredjedelar af jordvärdets förhöjning, deri inräknad den värdeförhöjning som medföljer odlingsarbetet, förutsatt att kostnaden för vattenafledning och dikning uppgår till så högt belopp, och tillåter jag mig därför föreslå Riksdagen att besluta

att för odlingslån, afseende icke blott den i nådiga kungörelsen af den 29 juli 1895 omfördälda mark, utan äfven annan sankmark, skola gälla de i samma kungörelse intagna bestämmelser angående lånebeloppens begränsning, dock med den ändring, att jordförbättringens värde bör antagas motsvara åtminstone en och en half gång låneunderstödet belopp.

Stockholm den 29 januari 1897.

Axel Fagerholm.